

GAZETĂ TRANSILVANIEI.

„Gazetă” ese de 2 ori; Joi și Duminică, Foișor, cind concedu ajutoriale. — Pretiul: pe 1 anu 10 fl., pe $\frac{1}{4}$ 3 fl. v. a. Tiere estene 12 fl. v. a. pe unu anu seu $2\frac{1}{2}$ galbini mon, sunatoria.

Anul XL.

Se prenumera la postele c. si r., si pe la DD. corespondenți. — Petru serie 6 cruceri v. a. Tacsă timbrala à 30 cr. val. austr. de fia-care publicare,

Nr. 1

Brasovu 16|4 Ianuariu

1877.

In caus'a nostra.

Portarea cea pacifica, serioasa si demna a fruntasilor poporului nostru si chiar a acestuia, positiunea strictu defensiva luata si observata cu rigore de aparatorii lui, este cu totul nesuferita in ochii impilatorilor. Sunt mai bine de ani doispre diece, de candu se facura diverse incercari la epoca diverse, spre a seduce pe unele parti a le lui din calea cumpetului. Attentate spre a'lu desbina si a'lu desface in atomi, inca nu au lipsit nici-o data; dera cele mai pericolose tentatiuni au venit asupra nostra in timpuri precum suntu si acese, de criza suprema. Ve mai aduceti aminte de conversatiunea cea memorabile de inainte cu siese ani: „Pe terenul religiosu suntu nu numai desbinati, ci invrasmasiti cumu se cade; remane ca se sia sfasiat si pe terenul nationalu-politicu. Incep putu bunu s'a facutu, si continuarea ne costa numai bagatela de noue mii florini“.

In acele timpuri, mari rele ni s'a facutu, dera scopulu ferbinte dorit u totu nu s'a ajunsu. Se cerea, se mai ceru si astadi argumente, probe (dovedi) autentice, ca acestu poporu nu ar' fi matatoru pentru libertate, prin urmare neci pentru drepturi constitutionali si cu atatu mai pucinu pentru cele nationali, ci ca trebuie se i se dea „educatiune“ speciale, prin „mana libera“, adeca prin mana de feru. Nepotendu-se da probele cerute, recursera la arm'a calumniei, care mai alesu de unu anu incocce se manuesce cu perseverantia si cerbicia desperata. In fine incepura a simula frica de barbaria, de selbat 'a, de vendetta romanescă. Spre acestu scopu ei inventara conventicile secrete, conspiratiuni, comploturi, alergaturi la Romani'a si la Russi'a, in fine tradare de patria. Press'a loru dà semnalulu, ca la comanda, ca dupa vreo parola de di, seu cumu se numesce lozinca. Ací trebuie se fia unu programu comunu, in sensulu caruia operedia toti. Cu acelu programu in mana, densi au conspiratu de nou asupra romanilor.

Este si șresci-care methodu in acésta furóre, ca-ci abiea incéta unulu, candu si incepe unu alu doilea seu alu diecelea; inse nici-o data ca in anulu acesta ce trecu. Anulu intregu avuramu a face necurmatu cu denuntianti si spioni, in Clusiu, in Blasius, Alb'a-Iuli'a, Brasovu, Turda, Dev'a, muntii apuseni, Fagarasiu, Budapest'a, apele minerali, Bucuresci, scurtu, preste totu. Diarialorul dela Clusiu li se intentara processe de pressa, dera acésta nu folosi nimicu facia cu cele din Ungaria. Noi din parte-ne inca amu semnalatu in cursulu verei si pana in dilele trecute cateva infamii de acele; si scotu inse capetele ca si hidra si ca Medusa cu peru de sierpi; ei siuiera si sisieie ca si aspidele. Nu vedu nimicu, nu andu nimicu reu din partea romanilor, cu tote aceste sierpii siuiera, ca si cum s'ar' teme se nu li se sfarme capetele veninóse. Unu bunu psichologu, unu ageru cunoscatoriu de omeni ar' sta se jure, ca acésta persecutiune permanenta asupra romanilor este puru si simplu efectulu muscarei de conștiintia, care se simte incarcata de crime cumplite, de fratricidu ca alu lui Cain.

Se pare, ca in momentele de facia rolulu denuntiarei ajunse ca se-lu jocu si execute cei din stang'a extrema, adeca anti-austriacii, rosii. Aceia, excentrici, precum suntu in tote, asia si facia cu

romanii se lasa a fi portati pe aripele funtasiei loru. Ei 'si fundașa unu nou diariu titulat „Közvélémeny“ (Opiniune publica), sub redactiunea deputatului Bela Lukács din Transilvania, apoi in data in nr. de proba din 24 Decembrie a. tr. dera natiunei maghiare ca gratulatiune de Craciun unele sciri din Transilvania, pe care noi le reproducem in urmatóiele: Dela Transilvania suntemu informati despre lucruri forte seriose. Valachii de acolo manifesta ura mare asupra maghiarilor, dera mai multu asupra clasei proprietarilor. Dintre proprietarii, cari locuesc responditi pe la sate, forte multi se simtu nesiguri intre tieranii romani si s'a mutatu pe la cetati. Mai multi au esitu in Ungaria. Celu, care cunosc rebeliunea lui Hori'a si evenimentele din a. 1848 cate au decursu in Transilvania, va precepe bine, ca classe proprietașilor maghiari din Ardeau va fi invetiatu minte din sangerósele experimente si ca nu poate se astepte, ca se-lu mai ajunga treo catastrofa noua. Pote fi, ca amara experienta din trecutu adauge multu, ca pe langa unele simp. me, care se arata in presentu, frica proprietarilor maghiari se crește si mai tare si se si faca spaima de fantome (rémképek); de alta parte inse este adeverat, ca se afla oameni, cari agitédia (turbura, iritta) pe valachii din Ardeau; este adeverat, ca agitatatiile se manifesta prin diverse amenintiari. Acesti agitatori (ezek a bujtagok) esplica armarea Russiei si a Romaniei in sensulu acela, ca ur'a si antipathia in contra maghiarilor si a ideei de statu maghiaru se o faca si mai intensiva la poporul romanescu, care nu scie se distinga, si pe care s'a dedat a-lu agita cu aceea, ca se astepte ajutoriu dela muscali si dela Bucuresci in contra maghiarilor. Situatiunea din Transilvania merita cea mai serioasa atentiune; de aceea noi (adeca revolutionari ungureni) atragemu atentiunea guberniului, ca se privighiadie si se prevézia acuma, pana candu calamitatea u este asia mare si periculu inca nu este. Privighiare apriga si mesuri energiose luan-du-se acuma, suntemu convinsi, ca voru poté su-gruma pericululu in embrione“.

Acésta denuntatiune perfida a partitei revolutionarie fu innoita in nr. din 1 Ianuariu, apoi reprodata prin unu mare numeru de diaria, dintre care cateva dera denuntiantilor tota dreptatea. Numai „Tageblatt“ din Sibiu reflecta, ca ei inca se afla la unu locu cu romanii, in comunicatiune de tote dilele, dera din tote cate spune „Közvélémeny“ nu vedu si nu sciu nimicu. Altele din contra, precum este cea armenescă din Clusiu, scrisa ungurescă, se lauda catu le iè gur'a, ca numai se cutedie valachii a se mai scolá vreodata asupra maghiarilor, ca-ci acestia au se-i estermine intr'o singura di! Meei, da ce mai coragi! „Laudate gura, ca écca pumnulu“, respunde romanul la guralivi de acestia.

Dera se lasam humoristică in cestiuni atatu de grave, si in acésta situatiune politica a patriei si a nostra, pe care denuntiantii si spioni de profesiune voiesc a o presenta publicului europenú ca periclitata prin poporul romanescu, se ne mai intrebam odata pe noi insine, deca mai merita acei agitatori, ca se ne mai ocupam de ei, seu se o rumpem cu densii odata pentru totu-deauna, ca

si cumu nici nu ar' esiste. Candu cugeti la scumpu timpu ce'lui perdetu intru apararea de muscaturile loru, ti vine se'i inchini acelui, carui servescu ei si se nu te mai occupi in veci de misiilelor loru; indata inse ce reflectam la impregiurarea, ca minciunile si calumniile loru suntu citite si gustate cu multa placere in regiunile superiori, nu mai potem hesita nimicu in decisiunea nostra, si sententi'a lui Göthe ne stă de inainte: Minciunile se repetu neincetat, de aceea trebuie se repetim si adeverulu necurmatu. Si cumu nu? candu agentii provocatori plati si incéra se provoce repetirea cunoscutului cantecu romanescu din secululu trecutu in jargonul ardelenescu: Hori'a bă la fagadau, domnii fugu far' de hanteu. Hori'a siude pe butuci, domnii fugu far' de papuci etc.

Agitatorii (bujtagatok), ori candu se incaiera de noi, ne plesnescu in facia, ca professam si astazi totu ideile nostre din anii 1848 si 1863/4. Nimicu mai adeverat de catu acésta assertiune; nimicu inse mai falsu, decat acelle fantasii, pe care le substitue acei agitatori ideilor nostre.

In catu pentru relatiunile nostre catra poporale conlocuitorie in Transilvania, nu mai departe, chiaru in lun'a trecuta, dechiararamu susu si tare, ca noi nu venim se ne certam cu ele; noi luptam numai contra demagogilor, amagitori de popora, tirani mici, cari falsifica institutiuni si legi, se incorda se impedece civilisatiunea cea adeverata, se omore libertatea, se incéra se estermine limb'a nostra natională, prin urmare pre noi insine. Relative la proprietarii de mosii, chiaru si in vîra trecuta amu invitatu cu numele pe cativa magnati, ca se arunce densii la midiulocu auctoritatea si patriotismulu loru, spre a infrunta si infrena pe demagogii agitatori ce semena ura si resbunare intre diversele clase ale locitorilor; era mai de curundu le-amu spusu, ca nu se poate altumentrea, trebuie se domine solidaritate intre proprietariulu mare si intre cei mici; ca-ci acei mari, cari se incéra se inghitia pe cei mici (de es. prin procese urbariali), si tais singuri arborele de sub pitioare.

Scimus si noi, amu si reflectatu alta-data, ca de ani cincideci incocce nobilimea de cateva-ori fugise dela sate pe la cetati cu familiile loru; dera pe atunci ei sciá forte bine pentru ce fugu: era astazi, pentru ce se'i mustre conștiint'a? De cumva 'i mustre si astazi, romanii suntu de vina? Se temu tare de muscali? Apoi dera pentru ce sufere pe press'a loru, ca se irrite, se intiepe, se musce, se inversiune pe „ursulu dela nordu“? Forte bine a disu dn. Jos. Zeyk mai deunadi in „Kelet“, ca press'a maghiara se mai afla inca totu numai in estatea copilariei.

Demagogii si renegatii se involbura, -si aduna totu restulu coragiului, inaintena pe gubernu, ca se iè mesuri terroristice in contra poporului romanescu, „se-lu estermine intr'o singura di, cum vré „M. Polgár“, buna-ora cumu s'a incercat pasialii turcesci in Bulgari'a. Se afle acei poltroni erasi o data pentru totu-deauna, ca poporul romanescu -si bate jocu de amerintiarile loru, nu duce frica de nici-o mesura terroristica, din contra, tote mesurele terroristice le iè de aceea ce suntu ele in adeveru: documente ale desperatiunii agressorilor.

Observati numai, cumu acesti ómeni perfidi se prindu pe sinesi in cursele aruncate altora. Ei dicu:

Vlachii suntu fórté neindestulati cu sórtea loru presenta, de aceea se occupa cu planuri de revolu-tiune si astépta ajutoriu dela muscali si dela Romani'a". Asia? Déra cati maghiari suntu astadi indestulati cu sórtea loru? Nici 10%. Filippicele vehemente din „Pesti Napló", „Ebredeș" si mai multe altele confirmă pe de plinu assertiunea nostra. Proprietarii? Suntu ruinati, dice „Ebredeș" cu totu dreptulu. Ve mai invitamu de nou, că se intrebati cate una miie de secui pe fia-care di, si veti lua dela ei responsuri in adeveru desperate: „Se viia org-eine, némtiu, muscalu, vlachu, turcu, tataru, ca mai reu nu ne pote merge". Asia vorbescu secuui in gur'a mare, si multi din ei lauda absolutismulu austriacu. Apoi déra ce asteptati voi dela romanii? Cá se ve sarute vég'a de feru? Amaru ve insielati.

Ide'a statului ungurescu? Déra acea idea pe care vi-o faceti despre unu statu ungurescu, asia cumu si-lu fantasédia ei, este falsa de susu panadiso, de aceea ea nici ca se va realisa in eternu. Cu totulu alt'a este ide'a cea justa si salvatória a statului ungurescu; éra pentru că se o cunoscă si ei, le damu consiliulu patrioticu si leale, că se mérga cateva luni de dile in prelegeri la baronulu Helfert in Vien'a.

Brasiovu 3/15 Ianuariu 1877.)

Anulu vechiu l'amu inchiatu si in anulu nou amu intratu. Ne aflam u deci intru'nu punctu de tempu, care cere nu numai dela individu, ci si dela unu poporu consciu de ceea ce este si ce vré se fia, că se-si revéda socotelele anului espiratu, se-si faca bilantiulu intre habet si debet, pentru că se fia in curatul cu ceea ce are si ce-i lipsesce, ce are se dé si ce se capete, se scia ce duce cu sine preste pragulu anului nou. Standu lucrulu asiá, se aruncamu si noi o fugitiva reprivire preste rava-siulu anului 1876, că se vedemu cu ce reminiscentie si sub ce auspicio intra poporulu romanu de dincóce de Buceciu si Retezatu in anulu 1877.

Intregu anulu espiratu l'amu petrecutu sub aripele parintesci ale unni guvern, care, pre langa aceea ca e maghiaru si constitutionalu, mai este inca si liberalu. Socotél'a ce avemu se presentamu noi acestui guvern la schimbarea anului este in sine simpla, ince cu tóte aceste asiá de grava, incatul nici tirani'a cea mai crassa n'ar poté se capete dela unu poporu o socotela mai grava. Noi i-amu datu lui totu fructulu osteneleloru nostra, i-amu platit u dare de casa, dare pamentu, dare de capu, dare de castigu personalu, dare pentru respi-rarea aerului si calcarea pamentului, i-amu datu mii de bratii armate, flamandi si goli ne-amu las-satu, numai că se-i damu lui panea de tóte dilele si elu in schimbulu pentru tóte aceste nu numai ca nu ne-a datu nice catu e negru sub unghia, ci prin legi si fermanuri s'a incercat si se incérca a ne despoia pana si de dreptulu de a fi si de trai că romani.

Va se dica, socotel'a este, precum amu disu si mai susu, catu se pote de simpla; ea nu contiene alt'a, decat u aceea, ca amu datu si érasi amu datu, fora se fi primitu vr'o rebonificare; ince chiaru pentru aceea este totu-odata si grava, deórace guvernamentulu maghiaru, chiaru si de ar mai trai nu unu deceniu, catu a traitu, ci unu seculu intregu, totusi nu va fi in stare se-si refúesca socotel'a ce o are cu noi. Prin urmare nice nu potem avé sperantia de a capeta vr'odata in-apoi pe cale amicale, ceea ce amu datu ungrului, ince avemu garantia in poterile nostre de viétia, ca atunci, candu va veni la impariéla mostenirea ungrésca, noi vomu fi cei de antai, cari cu ajutoriulu dreptatii si alu adeverului vomu scôte din massa partea ce ni se cuvinte.

Nu suntemu nice pessimisti, nice poltroni mi-

ci la sufletu, că se nu asteptam cu securitate di-u'a refuirei socoteleloru. Si se pote intemplá, că ea se sosescă mai inainte de asteptarea nostra, inse nu si mai inainte de pregatirea nostra. Ori-zontulu politicu alu Europei este asiá de greu incarcatu de nori de furtuna, incatul de astadi pana mane nu se scie, déca nu voru incepe fulgerile si tunetele armelor de focu se descarce tempestatea de gloantie asupra campielorul Europei orientali. Dela resultatele unei asemenei tempestati va depinde multu si sórtea nostra viitora, inse mai multu decat u aceea depinde ea in prim'a linia dela noi insine, dela perserverantia nostra in lupt'a de existintia de astadi si dela resolutiunea si abnegatiunea nostra in lupt'a decidetória de mane.

Dupa acestu preludiu inchiamu de asta-data aceste ronduri cu sperantia, ea in curendu ni se va da ocazie de a vorbi si mai lemurit la acestu obiectu, ca-ci desí reminiscintiele trecutului suntu dorerose pentru noi, totusi auspiciole sub, cari intram in anulu nou si mergemu spre venitoriu, suntu animatiorie, suntu pline de cele mai frumosé sperantie. Poftim u deci cetitoriloru nostri si preste totu poporului romanu unu anu nou fericit u unu venitoriu stralucit!

— Cestiuza bancei nationale nu voiesce inca a se résolve. Unele diurnale maghiare voiesc inse a scí, ca résolvere are se urmeze in dilele prossime, deórace guvernulu austriacu ar' fi prezentat u Domnitorului responsulu seu la memorandum ungurescu, si ca prin urmare Domnitorul avendu in mana ultimatele ambelor parti, va poté a se pronunciá fora malta amanare pre partea un-gurilor seu a nemtilor sei.

— Conferintia din Constantinopole pare a fi ajunsu de insulta si de comedia. Este dejá o luna de dile de candu totu conferenza si reguléza si cu tóte aceste ea nu pote se arete inca nice unu resultat. De nenumerate ori amu avutu oca-siune de a inregistra in colonele acestei foi, ca delegatii Europei au declarat u remané neclintiti pre langa propunerile loru si a nu mai face Portii otomane nice o concessiune, inse totu de atatea ori amu aflatu, ca acele declaratiuni au fostu numai vorbe de copii, deórace delegatii Europei nu numai ca au mai facutu dupa aceea destule concessiuni Turciei, ci ei au ajunsu, se dice, pana a renunciá la tóte propunerile loru si la cererea guvernului turcescu a luá in discussiune not'a de reforme a lui Andrassy. Despre siedintia conferintiei, tie-nuta in 10 l. c. se dice érasi, ca turcii persistu pre langa respingerea programei conferintiei si anume a punctelor relative la instituirea unei co-misiuni internationale si a modului de numire alu guvernatorilor in provintiele rescolate. Totu-odata se spune inse, ca representantele Germaniei ar fi declarat u conferinta, ca elu nu pote se mai faca concessiuni ulterioare si ca in urm'a acestei declaratiuni conferintia ar fi decisu, a face Portii in siedintia dela 3/15 Ianuariu o ultima comuni-care, care va contine resumatul definitivu alu intentiunilor poterilor. Ei voru cere apoi unu responsu categoricu pentru siedintia urmatória si déca voru recunoscere, ca intelegererea e preste potintia, atunci ei voru pleca.

— Facia de protestulu guvernului, relatiu la articlili 1, 7 si 8 din constitutiunea turcésca, guvernulu turcescu a decretat u da Romaniei o interpretatiune officiale a acestor articli, care are se delature ori-ce ingrigire a guvernului romanu despre referintiele de dreptu publicu ale Romaniei facia de Tuici'a. Prin acésta satisfactiune crede Pórt'a otomana a complaná unu incidentu neplacutu pentru dins'a. — Asiá crede guvernulu turcescu, inse noi suntemu securi, ca guvernulu romanu nu se va multiumi cu atata, ci va cere o satisfactiune in reportu cu atentatulu ce s'a facutu asupra dreptarilor si a demnitatii Romaniei si a Domnitoriului ei.

— O corespondintia din Chisineu dice, ca in cancelari'a siefului de statu maioru de acolo se

pregatescu nisce circularie, prin cari se notifica comandanților de trupe, ca in curendu armat'a rusescă are se intre intr'o tiéra, ce sta in relatiuni de amicitia cu Russi'a care trebuie se fia crutata si onorata că tiér'a propria. Pentru celu mai micu delictu facia de onorea, avea si persón'a locuitorilor din acea tiéra se prescriu pedepsele cele mai aspre. — Care este acea tiéra strina, nu se spune, pentru aceea lumea presupune ca este Romani'a, inse credem, ca pote se fia si Austro-Ungari'a, deórace este astadi mai amica Russiei, de cum este Romani'a.

— La trecerea prin Triestu a deputatiunei studentilor maghiari, care duce sabi'a de onore lui Cherim-pasi'a, s'a inscenat u acolo o demonstratiune anti-maghiaru-turcésca, care era se degenereză intr'o revolta formale. In momentul candu deputatiunei s'a imbarcatu pe naia s'au ivitu vr'o 200 de sute slavi si italiani, cari incepura a aruncá asupra deputatilor de pre naia cu pomerantie putred si cu oue clocite strigandu „mort ai barbari!" Déca comandantele naiei nu se retrageau cu naia in sinulu marei, de buna samsa demonstratiunea luá dimensiuni mari.

Blasiu in Decembre 1876.

Pre aici au cetitu ómenii cu placere datele corecte despre activitatea prea bunului nostru Archipastorius in restempu de 8 ani, ce dn. „Veridicus" benevoli a-le aduce la cunoscentia publicui in diariulu D. vostre.

Domnulu „Veridicus" a tractat cestiuile in modu de totu generale si pre scurtu. Un'a cu deosebire — cestiuza instructiunei — abia o atinse.

Deci fia-mi liertatu a adauge ceva despre activitatea respectivului Archipastorius in privintia scolaria.

Escentia Sa, sciudu bene, ca instructiunea in tempulu nostru este una conditiune de viétia natiunale, si-a indreptat tota atentiunea asupr'a regularei ei, in data dupa primirea guvernului archidicesanu. Intre multele ordinatiuni si instructiuni privitorie la instructiune nu potem trece cu vedere intentiunea cea nobile a Escel. Sale intru regularea instructiunei la institutele de invetiamantu dein locu, amentita de D. „Veridicus" pre scurtu in p. 7 A)

Credia cene, ce va vré, ace'a e fapta, ca Blasiu prein institutele sale de invetiamantu a ocupat u totu de-a-un'a unu locu insemnatu in vie-tia natiunale a Romanilor.

Inse in tempii mai recenti incepé a scadé dein reputatiunea sa! Si acésta numai dein causa, ca oficiulu de profesore devenise la unii numai unu midilociu de a poté contrage casatorie mai avanta-giose, si a castigá parochii ori protopopiate mai grasutie, in catu aceste suntu possibili la noi. Si nece nu-i mirare, ca-ce, dieu, cari ómeni ai poté afá, cari pre lenga unu salariu de 300—400 fl. se se resolvésca a-si desecá poterile corporali si spirituali ocupandu-se cu instructiunea. Cene se si aiba gustu a-si sacrificia viet'a muselor, candu prevede sigur, ca famili'a sa in respectu ma-teriale va fi redusa cu tempu la sapa de lemn?

Déca e dreptu, ca profesorii buni se facu in scola, atunci procedur'a amentita era pericolosa; ea avea se ruineze instructiunea la institutele noastre mai curundu seu mai tardi, inse siguru.

Inse prea bunulu nostru Archipastorius a ob-servat, unde jace funtan'a reului, si a midiolocit u desece, a dispusu, se se reguleze instructiunea la institutele noastre de invetiamantu dein locu. —

In urm'a acesteia s'a formulat u asia numitulu "Regulamentu alu afaceriloru institutele de invetiamantu publice la institutele de invetiamantu gr. cath. archidicesane dein Blasiu, si alu aplicarei fondului de institutiune asia numitul alu basilito-ru" publicat u 16/4 Novembre 1872 sub Nr. 2703.

Acestu regulamentu consta dein 22 §, si fi endu că pana acumu nu e cunoscutu publicului romanu, lasu, se urmeze aci unu estrasu scurtu dein elu, mai cu séma in catu privesce regularea institutiunei locali:

A. Regularea afaceriloru institutiunei.

§ 3—4 incl. prescriu modulu, cumu e ase imparti venitulu dein fundatiunea basilitana pre diversele institute de invetiamentu dein locu.

§ 4. Institutiunea in fia-care institutu de invetiamentu o conduce Directorele cu profesorii respectivi.

§ 5. Directore potu fi: vre-unulu deintre canonicii ori deintre profesorii respectivi. Directorii se denumescu de ordinariatulu metropolitanu.

§ 6. La catedrele profesoresci dela tōte instituite se voru aplicā profesori ordinarri, censurati si aprobatii dē comisiunea censuratoria locale, cari si cā atari au se servēsca unu anu de proba, de nū cumu-va au servit mai inainte cā suplenti. Dupa anulu de proba profesorii ordinari se denumescu; se intarescu si provedu cā atari cu decretu de ordinariatulu metropolitanu.

Numai in lips'a de profesori ordenari se voru aplicā profesori suplenti.

Condițiunile de a potè fi ceneva denumitul de profesore suplente suntu: a) Cā respectivulu se fia depusu esamenulu de maturitate la vre-una gimnasiu publicu, b) se fia absolvatu studiale teologice in vre-una facultate teologica, ori cursulu pedagogicu in vre-unu institutu pedagogicu mai inaltu.

Profesorii suplenti inca se denumescu de Ordinariatu dupa ascultarea opiniunei directorelori.

§ 7. Profesorii potu fi: ordenari, suplenti si extraordinari.

1. Profesorii potu fi:

a) Monachii basilitani profesi, censurati si aprobatii de comisiunea censuratoria locale.

b) Individii dein clerulu seculariu qualificati.

La scolele normali se potu aplica si individii secnari.

Si acestia suntu obligati a depune censur'a inaintea comisiunei locali, si numai dupa aprobararea acestieia voru fi denumiti de ordenari. (§ 6.)

2. Profesorii suplenti potu fi celi ce posiedu qualificatiile prescrise in § 6. Acestia inse suntu obligati, cā in restempu de 3 ani dela denumire se depuna censur'a pescrisa, la dein contra se voru dimittite.

3. Profesorii extraordenari se denumescu la obiectele extraordinarie aceli individi, cari producute atestate; ca cunoscu bene artea respectiva. Eli se aplica la inceputu numai in modu provisoriu, sra dupa ce dau probe de capacitate si activitate, se denumescu definitivi.

Cu privire la profesorii ce erau in functiune pre tempulu, candu s'a compusu regulamentul, s'a statutoriu: se fia considerati de ordinari toti acele, cari au avutu 6 ani de servituu, si in acestu tempu au datu probe de qualificatiune, si si-au impletuitu misiunea cu accuratetia.

§ 8. Profesorii ordinari voru remané in oficiu „de una parte pana candu cu receruta acuratetia voru corespunde oficialoru sale, de alta parte, pana candu vre una alta recerentia urgenta a Archidiecesei nu va pofti aplicarea loru la alte oficia archidiecesane.“

Profesorii ordinari suntu obligati a compune si a dā la tipariu manuale corespondietorie dein respectivele loru specialitatii. Manualele voru fi aprobatte mai antanii de ordinariatu.

§ 9. Directiunile respective suntu obligate cu finea semestrului II ori si alta data, candu se va pofti, a dā ordinariatului informatiuni exacte si conscientiose despre portarea morale si oficioasa a profesorilor respectivi.

(Va urmā).

Siematismu basericescu.

Natiunea nostra simte forte tare lips'a de informatiuni exacte despre starea clerurilor sale. Unulu din midiulocel cele mai eficaci pentru scopulu acesta este siematismulu seu catalogulu, cum amu dice statisticu alu unui clerus; de aceea ar' fi prea de dorit, cā macaru la cate 4—5 ani odata se se publice pentru fia-care diecese si archidiecese siematismulu clerului respectivu, inavutitu cu tōte informatiunile statistice necessarie.

Dilele aceste ne veni dela mana binevoitoria siematismulu veneratului cleru alu archidiecesei metropolitane greco-catholice a Alb'a-Iuliei si Fagarasiului pre anulu 1876. Blasius, cu tipariulu seminariului archidieceseanu 8-vo, pagine 356.

Pre catu scimu noi, in Blasius mai esisera in-

aiente de restaurarea metropoliei, dōue siematisme, unulu si celu da antaiu pe anulu 1835 si alu doilea seu déca voimur se ne exprimemus asia, a dōua editiune rectificata pe an. 1842. Amendōue acele siematisme suntu redactate in limb'a latina, care pana in acele tempuri era si limb'a diplomatica a tieri. Din periodulu nou alu metropoliei cunoscemus inca numai siematismulu publicatu pe anulu 1871, dupa care urmā acesta pe 1876.

Celu care nu-si-va pregeta de a compara, fia si numai datele statistice din aceste patru siematisme, va face unu studiu in adeveru instructivu. Cate prefaceri in acestu periodu de ani patrudieci! Dera inca déca le vomu compara cu fragmente publicate de dd. Cipariu si I. M. Moldovanu de inainte cu 100 si 140 de ani, scosé nu din siematisme, care nu era, ci din actele unoru sinode conservate cā prin minune! Si noi inca totu pessimisti?

Dera se ne intorcemus la siematismulu ce ne stă de inainte. Prin infiintarea celor dōue episcopii sufragane, diecesea Fagarasiului transformata in archidiecese fă redusa dela marele numar de 1360 parochii si 602 filie numai la 722 parochii si 435 filie; deră chiaru si aceste cifre reprezentă unu numar prea respectabile pentru ori-ce archidiecese din lumea christiana, a carei misiune precatu de grea, pe atatu de sublime, este a inainta fericirea temporală si eterna a populației din care este compusa.

Din siematismulu acesta se poate cunoscere bine organismulu intregu eclesiastic si scolasticu alu archidiecesei, in a carei frunte sta astazi Esc. S'a preasantitulu Domnu Archiepiscopu si Metropolitu Dr. Ioanu Vancea, alelu in 11 Augustu 1868, installat in 11 Aprilie 1869.

Vener. capitulu e compus din 10 canonici, cari suntu totu-odata asessori consistoriali, au si alte diverse oficia, specificate fia-care la loculu loru. Santulu scaunu metropolitanu sub presiederia archiepiscopului-metropolitu are cu totii 30 asessori consistoriali, ca-ci adeca protopopii actuali si onor. inca se numera intre asessori.

Distincte protopopesci suntu 39. Numerulu sufletelor gr. catholice, din archidiecese 370,132.

Prunci scolari 36,527.

Preuti suntu 712, era parochii vacante in a.

1876 era 91. Theologii cari au terminat studiile, deră inca nu s'a chirotonit, numai 25.

Theologi in seminaru la cursu de patru ani 62; theologi esterni 19. Alumni in scol'a pedagogica (preparandia) 23.

Professori de s. theologia 7. Professori gimnasiali 15. La scol'a normala de baiati in Blasius 1 directoru, 3 professori; la cea de fetitie 1 directoru, una professore, 2 professori. La cea din Orlat 4 (cu catechetulu). La cea din Reginu si Vaida recea totu cate 4. La cea din Ohab'a 3.

Afara de siematismele dela Blasius, noi mai cunoscemus inca numai urmatōriile, din care poate cineva trage informatiuni despre starea catoruva diecese romanesca, firesc numai pentru trecutu.

Universalis Schematismus ecclesiasticus et literarius Graeci non uniti Ritus Incl. Regni Hungariae et M. Principatus Transilvaniae. Pro Annis 1833/4 Budae 8-vo mare, pag. 202. Ce vi se pare inse, ca „Dioecesis transilvaniensis“ (Archidiecesea de astazi), care singura face catu patru diecese din Ungaria, e representata numai cu dōue pagine din 202!

Schematismus der griechisch-orientalischen Bokovinaer Dioecese für das Jahr 1849. Czernowitz.

Schematismus venerabilis cleri dioecesis Lugosiensis Gr. c. pro anno a Christo nato 1858 Lugosini. 8-vo micu pag. 63.

Acelasiu in editiune rectificata pe a. 1868.

Ce nu ar' plati pentru theologu, statisticu, istoricu, economu nationale, cate unu siematismu „bogatu“, redactatu dupa unu methodu practicu,

din tōte diecesele romanesca si din cele amestecate

si inca asia, cā la fia-care parochia se fia adnotata

si limb'a seu limbile materne ale poporanilor,

cum este la cele din Blasius, precum si numerulu scōelor, classelor, scolarilor. Se speram, ca

multu in doi ani just'a nostra dorintia se va implini.

diutu agitatut de valurile politice in éra din 1837/8, candu consululu russescu br. Rückman se incercase a viri in constitutiunea de atunci a tieri cu ajutoriulu baionetelor unu §-u, prin care tiera era se devina gubernementu russescu. L'am vedutu in Decembre 1842 la alegerea lui Georgiu Bibescu, candu nōptea intréga nimeni n'a inchis ochii. Am assistat la revolutiunea neangerosă din 9/21 Iunie 1848; am vediutu miile de omeni alergundu inaintea lui Suleiman-pasi'a, si totu asia mai tardiu in castrele lui Omeru-pasi'a, cu manile găle, fora a considera intru nimicu catastrof'a ce era se urmedie in minutulu celu mai de aprópe. Am insocit pe cei exilati si espatrati cu glot'a la Brasovu, Sibiu, Cernautiu, Vien'a, Drezda, Parisu; am statu luni intregi cu ei si am participat la suferintele loru pentru patria si natiune. Am fostu martor la suprem'a criza provocata prin delaturarea voitiei europene si alegerea de unu singuru domnul pentru ambele principate in an. 1859. In fine catastrof'a si tōte evenimentele din 1866 ne suntu la toti in memoria prospeta, ca-ci ele au fostu decisive asupra vietiei noastre politice si nationale. Dera tōte acele furtune si valuri politice din trecutu nu se potu asemena cu cele pornite acum, dela 15/27 Decembre incoce. Cela, care cunoscem pe acestu popor numai din tempuri normali si din pros'a vietiei cotidiane, nu 'si poate crede ochilor sei de ceea ce vede astazi. „Tōte ,ni s'a disu, ca suntem: daci, slavi, goti, amestecatura de sclavi ai Romei, numai turci, numai otomani nu ne-a insultat nimeni pana acum“. Turcii maimutescu pe maghiari, ei cutedia se ne schimbe numele, cā cu atatu mai usioru se ne potrapi totu, tiéra, limba, religiune, mai pe urma se introduca cu Alcoranulu loru si poligami'a. Se ne rapescă nevestele si fetele spre a le ingropa in haremurile loru. Constitutiune otomana? Audit batjocura. „Alcoranu si constitutiune!“ Pentru că se auditi manifestatiuni de aceste patriotice, nu aveti se mergeti in cluburi, in care se aduna omii cei mai de frunte ai tieri, ci desindeti la poporul; mergeti in piatile si localurile, in care se afla asia numita plebe, classea numita aici a mitocanilor (suburbani). Apropiati-ve déca poteti pe necunoscute, (incognito) de gruppele junimei, pentru că se cunosceti, de ce spiritu e dominata, si atunci -mi veti da dreptate, déca ve voi spune, ca asia inversiunat nu am vediutu nici-odata pe poporul acesta, si ca repausatulu Ioanu Eliadu, care -si cunosccea perfectu natiunea sa, avuse mare dreptate dicundu, ca romanul e in stare se sufere multu, deră se nu cutedie a-i deseaca patientia si a-lu impinge la estremu.

Abstractiune facandu pe unu momentu de insulta turcesca, aici nu dă nimeni unu baraboiu pe constitutiunea lui Midhat-pasi'a. Las' ca noi ne cunoscem prea de aprópe cu turcii cei mari si scimus din mosi de stramosi ce le platesc parola data, le cunoscem si dogmele religiose si maximele de statu, deră chiaru in Europ'a, cate constiutiuni nu s'a datu poporului de voia de nevoie si apoi era s'a cassat! Francia dela 1790 pana la 1848 avuse nōue (9) constiutiuni, dintre care cateva s'a innecat in balti de sange, atele au cadiutu de ghilotina si unele s'a exilat la St. Helen'a ori la Caienn'a. Era la DV. in Austri'a? Frumós'a constitutiune din Aprile 1848 fă impusata de Windisgraetz imprejurul Vienei. Cea din Decembre 1849 o innecara la 1851 in Dunare deodata cu republica Franciei, care se inceea in Sen'a. Constitutiunea ungurésca o dusera cazații dela Siri'a (Világos) in desagii loru cā jocaria la copii in tierile dela Wolg'a. Diplom'a vóstra din Octobre 1860 o mancara vîrcolacii cā pe lun'a plina. Patent'a din 26 Februarie 1861 o taiara cu sabii'a in dōue la Königgrätz, precum dicu turcii, ca taiase Mohamed lun'a. Se facă dualismulu vostru. Va mai dura si acela catu ciōra 'n paru? Midhat-pasi'a cumulă ce e dreptu, cele mai multe drepturi fundamentali culese din cele mai bune constiutiuni europene; este inse forte justa intrebarea, déca crede eln insusi in possibilitatea de a le realisa fora crunte versari de sange.

Cu aceste voieam se ve aratu, ca romani nu se voru lasa cu vieti'a odata, cā se mai fia batjocoriti decatra turci, cu atatu mai pucinu se voru supune voitiei loru in nici o privintia mai multu.

Ati observat in „Monitoru“, ca in arsenala nostru dela Tergoviste s'a sistat lucrarile, si ca acela se prefacă in depositoriu de munitiuni; deră cu atatu mai multu se lucra in arsenala din Bucuresci, unde suntu aduse si concentrate acuma si companiile de laboratori ocupati mai inainte la

diutu agitatut de valurile politice in éra din 1837/8, candu consululu russescu br. Rückman se incercase a viri in constitutiunea de atunci a tieri cu ajutoriulu baionetelor unu §-u, prin care tiera era se devina gubernementu russescu. L'am vedutu in Decembre 1842 la alegerea lui Georgiu Bibescu, candu nōptea intréga nimeni n'a inchis ochii. Am assistat la revolutiunea neangerosă din 9/21 Iunie 1848; am vediutu miile de omeni alergundu inaintea lui Suleiman-pasi'a, si totu asia mai tardiu in castrele lui Omeru-pasi'a, cu manile găle, fora a considera intru nimicu catastrof'a ce era se urmedie in minutulu celu mai de aprópe. Am insocit pe cei exilati si espatrati cu glot'a la Brasovu, Sibiu, Cernautiu, Vien'a, Drezda, Parisu; am statu luni intregi cu ei si am participat manifestatiuni de aceste patriotice, nu aveti se mergeti in cluburi, in care se aduna omii cei mai de frunte ai tieri, ci desindeti la poporul; mergeti in piatile si localurile, in care se afla asia numita plebe, classea numita aici a mitocanilor (suburbani). Apropiati-ve déca poteti pe necunoscute, (incognito) de gruppele junimei, pentru că se cunosceti, de ce spiritu e dominata, si atunci -mi veti da dreptate, déca ve voi spune, ca asia inversiunat nu am vediutu nici-odata pe poporul acesta, si ca repausatulu Ioanu Eliadu, care -si cunosccea perfectu natiunea sa, avuse mare dreptate dicundu, ca romanul e in stare se sufere multu, deră se nu cutedie a-i deseaca patientia si a-lu impinge la estremu.

Cu aceste voieam se ve aratu, ca romani nu se voru lasa cu vieti'a odata, cā se mai fia batjocoriti decatra turci, cu atatu mai pucinu se voru supune voitiei loru in nici o privintia mai multu.

Ati observat in „Monitoru“, ca in arsenala nostru dela Tergoviste s'a sistat lucrarile, si ca acela se prefacă in depositoriu de munitiuni; deră cu atatu mai multu se lucra in arsenala din Bucuresci, unde suntu aduse si concentrate acuma si companiile de laboratori ocupati mai inainte la

diutu agitatut de valurile politice in éra din 1837/8, candu consululu russescu br. Rückman se incercase a viri in constitutiunea de atunci a tieri cu ajutoriulu baionetelor unu §-u, prin care tiera era se devina gubernementu russescu. L'am vedutu in Decembre 1842 la alegerea lui Georgiu Bibescu, candu nōptea intréga nimeni n'a inchis ochii. Am assistat la revolutiunea neangerosă din 9/21 Iunie 1848; am vediutu miile de omeni alergundu inaintea lui Suleiman-pasi'a, si totu asia mai tardiu in castrele lui Omeru-pasi'a, cu manile găle, fora a considera intru nimicu catastrof'a ce era se urmedie in minutulu celu mai de aprópe. Am insocit pe cei exilati si espatrati cu glot'a la Brasovu, Sibiu, Cernautiu, Vien'a, Drezda, Parisu; am statu luni intregi cu ei si am participat manifestatiuni de aceste patriotice, nu aveti se mergeti in cluburi, in care se aduna omii cei mai de frunte ai tieri, ci desindeti la poporul; mergeti in piatile si localurile, in care se afla asia numita plebe, classea numita aici a mitocanilor (suburbani). Apropiati-ve déca poteti pe necunoscute, (incognito) de gruppele junimei, pentru că se cunosceti, de ce spiritu e dominata, si atunci -mi veti da dreptate, déca ve voi spune, ca asia inversiunat nu am vediutu nici-odata pe poporul acesta, si ca repausatulu Ioanu Eliadu, care -si cunosccea perfectu natiunea sa, avuse mare dreptate dicundu, ca romanul e in stare se sufere multu, deră se nu cutedie a-i deseaca patientia si a-lu impinge la estremu.

Cu aceste voieam se ve aratu, ca romani nu se voru lasa cu vieti'a odata, cā se mai fia batjocoriti decatra turci, cu atatu mai pucinu se voru supune voitiei loru in nici o privintia mai multu.

Ati observat in „Monitoru“, ca in arsenala nostru dela Tergoviste s'a sistat lucrarile, si ca acela se prefacă in depositoriu de munitiuni; deră cu atatu mai multu se lucra in arsenala din Bucuresci, unde suntu aduse si concentrate acuma si companiile de laboratori ocupati mai inainte la

diutu agitatut de valurile politice in éra din 1837/8, candu consululu russescu br. Rückman se incercase a viri in constitutiunea de atunci a tieri cu ajutoriulu baionetelor unu §-u, prin care tiera era se devina gubernementu russescu. L'am vedutu in Decembre 1842 la alegerea lui Georgiu Bibescu, candu nōptea intréga nimeni n'a inchis ochii. Am assistat la revolutiunea neangerosă din 9/21 Iunie 1848; am vediutu miile de omeni alergundu inaintea lui Suleiman-pasi'a, si totu asia mai tardiu in castrele lui Omeru-pasi'a, cu manile găle, fora a considera intru nimicu catastrof'a ce era se urmedie in minutulu celu mai de aprópe. Am insocit pe cei exilati si espatrati cu glot'a la Brasovu, Sibiu, Cernautiu, Vien'a, Drezda, Parisu; am statu luni intregi cu ei si am participat manifestatiuni de aceste patriot

Tergoviste. Vedeti déra, ca se intembla tocma contrariulu de ceea ce propagasera diariale inemice. Nu ne tragemu la munti; ne vomu apara pe lini'a Dunarei si pe camp'i capitalei intre riurile Damboviti'a, Sabaru si Argesiu, séu unde va voi Marte si Bellon'a. Unu lucru érasi se nu perdemu din vedere. Acea linia strategica lunga si anevoia de aparatu a Dunarei, astadata pentru armat'a romanesca este multu scurtata, nu cá mai de multu. Dela Negotinu in susu turcii nu potu trece Dunarea in Olteni'a, pana nu ar' occupa mai antaiu Serbia, ceea ce credu, ca nu se va intembla decatu morindu toti serbii. In Moldov'a turcii trecundu, preste pucinu ar' da facia cu russii, cari stau la Prutu. Asia teatrulu versarilor de sange intre turci si romani remane marginitu, celu pucinu la inceputu in Munteni'a din-cóce de Oltu séu — in Bulgari'a.

Protestulu Romaniei in contra art. 1, 7 si 8 ai constitutiunii turcesci, cari incalca autonomi'a cá dreptu de statu alu Romaniei dupa tractatulu de Parisu, s'a discutatu in consiliulu ministrilor turcesci, care dupa „Polit. Cor.“ a si decisu a transmitte Romaniei interpretarea officiale a aceloru articlui asia, incatul se se delature orce scrupuli despre relatiunea de dreptu de statu a Romaniei facia cu Turci'a, si Pórt'a spera, ca cu acésta satisfactiune se pote considera acestu casu intrevenitul cá si delaturatul. Intr'aceea junimea universitaria romana, s'a si resolvatu a cere dela ministeriulu de resbelu alu Romaniei instructori in manuarea armelor, pentru casulu, candu protestulu natiunei romane ar' trebuí se fia sustinutu cu arm'a. Acésta atitudine luata cu tóta resolutiunea pentru patria si natiune, face onore bravei junime din Romani'a. —

A cui se fia Dunarea? „N. Wiener Tagblatt“, care se titulédia pe sine cu mare paraada „democratish“, in nr. din 6 Ianuariu luandu in discussiune conflictulu celu nou alu Romaniei cu Turci'a, dupa-ce defaima si pe acésta, apoi se apuca de Romani'a si o declara nedémna de libertate si independentia, cá pe una, in alu carei territoriu si ómenii cei mai innocentii suntu omoriti pe strate*). De ací inainte imputa amaru barbatiloru de statu ai Austriei, pentru-ca dupa-ce ocupasera tierile romanesci in 1854 cu corpori de armata, le-au desertatul érasi, ca-ci atunci nu trebuiea se ésa cu nici unu pretiu din principate, mai alesu, ca in fine Europ'a s'ar' fi dedatul cu acea subjugare si nu ar' fi mai facutu vreunu casu mare dintr'ensa. Dunarea si gurile ei dupa „Tagblatt“ suntu si trebuie se fia in veci proprietate a Austro-Ungariei impreuna cu tierile romanesci, si asia consiliulu celu bunu, care i se dedese pe atunci, si nu-lu ascutase, acuma e timpulu cá se-lu adópte; ca-ci nu se mai pote suferi, cá tierile romanesci se mai remana in starea de barbaria in care se afia astazi.

Relevaramu acésta dorintia ferbinte a numitului diariu mare cu atatu mai vertosu, ca elu in Austri'a este celu mai cititul, si ca are fruntea de a se poreclí pe sine organu alu libertatiei democratice.

In adeveru, nu este nici o tiéra si nici o natiune, pe totu territoriul Europei, care se fia inconjurata de atati petitori si de inemici seculari, cumu este Romani'a si natiunea romanésca, éra rapacitatea loru este asia de escessiva, in catu ar' avea intru nimicu se rosiesca Dunarea cu sange dela sute de mii, numai cá se pote luá Romani'a.

Noutati diverse.

(Adunare de comitatul). Domnulu prefect comitatensu (föispan) Juliu de Szentiványi a conchiamatu pe 20 Ianuariu a. c. 10 ore a. m. membrii administratiunii provisorie a comitatului la o adunare extraordinaria, in cas'a magistratului.

Obiectele de pertractare voru fi urmatricele:

- Constituirea comissiunei remontarei de cai in sensulu § 6 art. de lege 20 din 183.
- Fixarea cercurilor sanitarie, dupa art. de lege 14 din 1876.

*) Ce calumnia infama! —

- Fixarea bugetului cetatii Brasovului pe an. curgatoriu.
- Revisiunea statutului despre administrarea padurilor apartienetórie cetatii Brasovu.
- Alegerea unui membru pentru comitetul administrativu.
- Statutu de organisarea scólei agricole din Feldiór'a.
- Reportulu directorelui scólei agr. din Feldiór'a pe an. 1875/6.
- Recladirea mórei cetatii din Satu-longu, care dearsese.
- Conclusulu cetatii Brasovu pentru ajutorarea scólei din Timisiulu inferiore cu 150 florini pe anu.
- Conclusulu cet. Brasovu pentru restaurarea Apaductului.
- Publicatiunea diplomei de medicu a d. Fride-ricu Boltres din Brasovu.
- Statutulu despre pensionarea officialilor dela officiulu de amanete (Versatzamt).
- Ordinatiuni mai inalte sosite, cari ceru resolvire urgenta si alte cause comitatense, comunali si private, precum si propunerii eventuali. —

(Protestu publicu.) Din cele comunicate in numerii 96 si 97 ai fóiei nóstre, publiculu cettoriu s'a potutu pre deplinu informá despre atentatulu, ce s'a comissu din partea auctoritatilor statului asupra scólei confessionale romane din Rodn'a vechia, inse cu tóte aceste nu va fi de prisosu a inregistrá pentru posteritate si protestulu publicu, ce numit'a comunitatele romana l'a datu facia de acelu actu de violintia, care protestu suna asiá: „Subscris'a comunitate romana din fostulu alu II regiment de granitia romana din Transilvani'a in urm'a unei ordinatiuni ministeriali fu astazi rapita de scol'a sa confessionale, pre care inca la anulu 1873 a edificat'o din banii sei si pe pamentulu seu. Bancele si recusitele de scóla fura aruncate pe strata, scolarii, invetigatorii si preotii, cari redicara protestu contra acestui actu de violintia, fura scosi afara din scóla cu auctorulu gendarmilor si scól'a fu inchisa, pentru că mai tardi se se deschida că scóla comunale séu scóla de maghiarisare. Si acést'a s'a intemplátu astazi in seculu 19 in poterea legii, era nu in seculu alu 12-lea, candu arbitriulu era la potere, ceea ce probéza, ca intre atunci si acum nu esiste nice o deosebire. Caus'a acestui actu de fortia este o falsa denunciatu la guvern din partea unor organe publice, cari nutrescu cea mai mare antipathia facia de fostii granitari romani, si cari ar voi se rapésca pe acestia de tóta avereia garantata de Maiestatea sa Domnitorulu si supremulu nostru comandante. Comun'a nóstra se afia acum forta scóla si forta scutu legalu, copiii si parintii loru privescu cu dorere la bancele si recusitele, ce jacu aruncate pre strata. Pentru aceea noi fosti granitari si fideli supusi, cari atatu că granitari, catu si că soldati ni-amu implinitu totu-deun'a sant'a nóstra detorintia, si cari amu sacrificatul pentru erariu mai multu de 7000 jugere de pamant cu scopu de a cultivá industria montana, noi intru adeveru n'am meritatu, că din sacru luocalu alu scólei nóstre se simu alungati eu potere armata. Appellam u deci contra acestui faptu la Maiestatea sa Domnitorulu si la guvernulu reg. m. si ceremu scutu si dreptate! — Comunitatea Rodna in Transilvania, in 24 Decembre 1876.

(Fabricarea de zaharu in Romani'a) a luat uventu prin redicarea a 2 fabrici, una la Chitala lunga Bucuresci, alta la Sasuta. Societatea dela Sasuta, oferi Domnitorului Carolu primul zaharu brutu, produsu in acea fabrica. Maresialulu curtiei Th. C. Vacarescu, din ordinulu Domnitorului, a adresatu administratorelui delegatu alu acelei societati una scrisóre cu datu 18 Dec. 1876 in care multumesce pentru omagiulu facutu cu primulu zaharu romanu din fabric'a nationale romana din Sasuta, productu alu unei ramure de industria atatu de importante creatu in tiéra, si le trasmitte urarile pentru celu mai bunu sucessu, care se incunune silintiele primei societati. Reuniunilor si societatilor, déca se voru immulti intre romani, le va succede, fara periculu de daune mari, a reesi cu cele mai bune successe in tóte ramurele industriali si de arte. Numai inainte pe acésta cale!

(Fabrica de charthia.) Spre a se poté

mai lesne instala o fabrica de totu soiulu de charthia, cu motoru hidraulicu séu cu aburu, dupa cele mai perfecte sisteme, care pe di se produca celu mai pucinu 4000 chilograme de charthia, si pe 1 Marte 1879 fabric'a se si produca, minist. de interne alu Romaniei va tiené in 15 Fauru 1877 licitatiune cu oferte pentru concessionarea furniturei charthiei pentru tóte auctoritatile din tiéra pe terminu de 10 ani, dér' concessionariulu va fi datoriu a redica in Romani'a una astfelui de Fabrica. Conditiunile pentru predarea charthiei pe 10 ani inlesnescu acésta intreprindere, ele se potu vedé in „Monitoriu“ Nr. 289 din 29 Dec. 1876. Unei Societati intrunite de romani va fi usioru a aduce in viatia si asemene fabrica; numai se nu lase romanii, cá spiritulu de asociare intre ei se nu 'si imbrace hain'a celei mai avide activitatii.

(Serata.) In 6/18 Ianuariu a. c. societatea de lectura a studentilor romani din Brasovu va arangea pentru serbarea onomasei Ill. Sale Ioanne Popasu, episcopulu Caransebesiului, una serata in sal'a gimnasiului romanu, inceputulu la 6 ore sér'a. Programa contine: Discursu de deschidere; Oda la I Popasu de I Lapedatu; Auditolo, chorus barbatescu de G. Dima; Michnea si bab'a, balada de D. Bolintinéu; rogatiune din opera: O nopte in Granada, chorus mestecatu de C. Kreutzer; potpourri de Wiest: dôue pentru violinu si scene din dram'a: Brigandii de Schiller tradusa de I. Negrucci, jocate de mai multi studenți. Simtiulu de recunoscientia, nutritu catra benefactoriu in junele pepturi prin astfelui de serbare, dovedesce, ca conducatorii loru suntu petrunsi de nobleti'a acestui simtiumentu.

Nr. 101—1877.

Publicatiune.

Listele conscriptiunii militariului pentru junii brasioveni din cele trei classi de estate ale anilor 1857, 1856 si 1855 conchiamati la inrolarea principale din a. 1877 pe 24, 26 si 27 Febr. 1877 suntu espuse in cancelari'a conscriptiunii militariului, aflatória in fundulu curtilor politiei **dela 15 pana la 24 Ianuariu 1877** fia-carui spre vedere.

Ceea ce se aduce la cunoșinti'a publica cu acea observare, ca la cercetarea acestor liste de conscriptiune sub decursulu tempului defiuptu ei este fia-cui concesu:

- Se faca in amintita cancelaria aratare prin graiu despre vre o lasare afora, ori despre vr'o inscriere necuvenita, séu
- se aduca insante totu acolo prin graiu contradiceri temeinice asupra reclamatiunei vre-unui obligat la inrolare.

Brasovu, 10 Ianuariu 1877.

Magistratulu cetatii.

Anuntiu.

Suptscrissii au onore a face cunoscutu, ca au deschis u

MAGAZINULU

loru de haine **barbatesci** si **femeiesci** si de **copii**, dupa mod'a cea mai noua, precum si de **preuti** in baserica si afara de baserica, in **strat'a scheiloru nr. 143**, si se recomenda onoratului publicu promittendu servitul promptu si pretiuri moderate.

Pe langa acésta facu totu-deodata cunoscutu, ca **magazinulu** loru va fi provediutu cu diferite materie (stoffe).

1—3 IOANU BIDU et COMPANIA.

Cursurile

la bursa in 15 Ianuariu 1877 stă asta:

Galgini imperatesci	—	—	5 fl. 96 $\frac{1}{2}$ cr v. a.
Napoleoni	—	—	10 " 05 $\frac{1}{2}$ "
Augsburg	—	—	175 " 60 "
Londonu	—	—	125 " 90 "
Imprumutulu nationalu	—	—	68 " 10 "
Obligatiile metalice vechi de 5%	61	" 70	" "
Obligatiile rurale ungare	73	" 50	" "
" " temesiane	71	" 75	" "
" " transilvane	71	" 60	" "
" " croato-slav.	—	—	" "
Actiunile bancii	—	—	820 "
" creditului	—	—	141 " 40 "